

Sygn. akt IV U 321/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 czerwca 2015r. w S.

odwołania I. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 15 stycznia 2014 r. Nr (...)

w sprawie I. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z udziałem zainteresowanej W. K.-C.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że I. B. od dnia 1 sierpnia 2013 roku podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę zawartej w dniu 1 sierpnia 2013 roku na czas nieokreślony z płatnikiem składek W. K.-C. prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą (...) Biuro (...) z siedzibą w W. F..

Sygn. akt: IV U 321/14 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 15 stycznia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., działając na podstawie art.83 ust.1, art.6 ust.1 pkt 1, art.8 ust.1, art.11 ust.1, art.12 ust.1, art.13 pkt 1 i art.38 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art.58§2 i art.83§1 kc w zw. z art.22§1 i art.300 kp stwierdził, że I. B. jako pracownik u płatnika składek (...) W. C. nie podlega od 1 sierpnia 2013r. obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu.

Podstawę do wydania powyższej decyzji stanowiły ustalenia organu rentowego, dokonane w ramach postępowania wyjaśniającego podjętego po tym jak I. B. w dniu 26 sierpnia 2013r. została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę zawartej w dniu 1 sierpnia 2013r. Z wyjaśnień płatnika składek wynika, że I. B. rozpoczęła pracę na stanowisku pracownik biurowy w pełnym wymiarze czasu pracy, a do jej obowiązków należało księgowanie faktur, porządkowanie aktualnych dokumentów, segregowanie dokumentów z poprzedniego roku i kopertowanie korespondencji. W toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego zarówno

płatnik składek, jak i ubezpieczona nie dostarczyli jednak dokumentów świadczących o faktycznym wykonywaniu przez ubezpieczoną pracy na rzecz płatnika składek. Pisemne oświadczenia osób - świadków przedłożone przez płatnika składek odnoszą się tylko do obecności ubezpieczonej w biurze płatnika składek. W ocenie organu rentowego zgłoszenie I. B. do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę nie miało na celu faktycznego zatrudnienia, lecz wyłącznie uzyskanie wysokich świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. W umowie o pracę z 1 sierpnia 2013r. zawartej na czas nieokreślony wynagrodzenie ubezpieczonej określone zostało na 4 000 złotych brutto miesięcznie, a roszczenie o zasiłek zostało zgłoszone w dniu 4 września 2013r., a więc w bardzo krótkim czasie od zgłoszenia do ubezpieczeń, przy czym w/w wynagrodzenie pozostaje w rażącej dysproporcji do pozostałych osób zgłoszonych przez płatnika składek do ubezpieczeń. Organ rentowy zauważył, że podleganie ubezpieczeniom społecznym wynika z faktycznego wykonywania umowy o pracę, a nie z samego faktu zawarcia umowy o pracę i zgłoszenia do ubezpieczeń. W konkretnych okolicznościach np. w sytuacji zastrzeżenia wysokiego wynagrodzenia za pracę i krótkiego okresu między zawarciem umowy o pracę a zwolnieniem lekarskim organ rentowy może uznać, że umowa o pracę była fikcyjna i miała na celu osiągnięcie korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych (decyzja z 15 stycznia 2014r. k.1-3 akt organu rentowego).

Odwołanie od w/w decyzji złożyła ubezpieczona I. B. wnosząc o jej zmianę poprzez ustalenie, że podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę zawartej w dniu 1 sierpnia 2013r. W uzasadnieniu stanowiska ubezpieczona wskazała m.in., że wbrew twierdzeniom organu rentowego umowa o pracę z 1 sierpnia 2013r. została zawarta w celu wykonywania pracy i przewidziana w tej umowie praca na stanowisku pracownika biurowego była przez nią wykonywana. Natomiast jako pracownik nie może ponosić konsekwencji zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych po przewidzianym ustawą terminie. Zgłoszenia takiego dokonuje bowiem płatnik składek (odwołanie k.1-2 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na przepisy prawa i argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.4-5 akt sprawy).

Zainteresowana – płatnik składek W. C. przyłączyła się do odwołania ubezpieczonej (protokół rozprawy z 16 grudnia 2014r. k.24v – minuta 2. nagrania).

Sąd ustalił, co następuje:

Płatnik składek W. C. jest doradcą podatkowym i od około 20 lat prowadzi działalność gospodarczą w postaci Biura (...) z siedzibą w W. F. przy ul. (...). W ramach prowadzonej działalności płatnik składek od lat zatrudniał pracownika biurowego. Jeden z pierwszych pracowników pracował przez około 10 lat. Przez ostatnie 3 lata przed rozpatrywanym okresem płatnik składek zatrudniał inną pracownicę. Z uwagi na to, że pracownica znalazła interesującą ją pracę w szkole, doszło do rozwiązania stosunku pracy. Przez okres przejściowy płatnik składek zatrudniał do wykonywania prac biurowych swojego syna. Wynagrodzenie syna płatnika składek wynosiło 1 680 złotych brutto miesięcznie, a wynagrodzenie wcześniej zatrudnionej pracownicy około 3 500 złotych brutto miesięcznie. W okresie zatrudnienia syna, który prowadził jednocześnie własną działalność gospodarczą, płatnik składek poszukiwał nowego pracownika biurowego. Nie ogłaszała o tym w prasie, gdyż była zainteresowana pracownikiem z polecenia. Z uwagi na charakter prowadzonej działalności związanej z prowadzeniem rozliczeń podatkowych, gromadzeniem szeregu dokumentów finansowych oraz tym, że biuro mieści się w budynku mieszkalnym płatnika, płatnik składek chciał zatrudnić osobę zaufaną. W miejscu zamieszkania płatnika składek i zarazem siedzibie biura nie ma ogłoszenia o prowadzonej działalności. Płatnik składek prowadzi księgowość dla około 10 stałych klientów, nowi zgłaszają się z polecenia stałych klientów. W pewnym momencie poprzednio zatrudniona pracownica poleciła płatnikowi składek jako kandydatkę do zatrudnienia ubezpieczoną, która w tym czasie – od kwietnia 2013r. była osobą bezrobotną i poszukującą pracy. Ubezpieczona i płatnik składek spotkały się pod koniec lipca 2013r. i po rozmowie ustaliły, że płatnik składek zatrudni ubezpieczoną na stanowisku pracownika biurowego w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem 4 000 złotych brutto miesięcznie. Do obowiązków ubezpieczonej na tym stanowisku miało należeć przyjmowanie dokumentów księgowych od klientów, wprowadzanie faktur do systemu komputerowego, porządkowanie bieżącej dokumentacji i segregowanie dokumentacji z poprzedniego roku, a także przygotowanie korespondencji do wysyłki.

Stosownie do tych ustaleń, w dniu 1 sierpnia 2013r. płatnik składek i ubezpieczona spisały umowę o pracę na czas nieokreślony, zgodnie z którą ubezpieczona zatrudniona została przez płatnika składek od 1 sierpnia 2013r. na stanowisku pracownika biurowego w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem 4 000 złotych brutto miesięcznie. Druk ZUS ZUA ,tj. zgłoszenie I. B. do ubezpieczeń społecznych wpłynęło do organu rentowego w dniu 26 sierpnia 2013r. (umowa o pracę z 1 sierpnia 2013r. i druk ZUS ZUA - w kopercie na k. 17 akt sprawy). Stosownie do postanowień umowy od 1 sierpnia 2013r. ubezpieczona rozpoczęła pracę dla płatnika składek. Pracę wykonywała w biurze znajdującym się w domu płatnika składek. Do biura i pomieszczeń mieszkalnych prowadziły jedne drzwi. Ubezpieczona pracowała 8 godzin dziennie, ale nie były to stałe godziny. Z uwagi na to, że biuro znajdowało się w budynku mieszkalnym, a ubezpieczona w początkowym okresie nie otrzymała kluczy do drzwi wejściowych, strony stosunku pracy umawiały się o której godzinie ubezpieczona stawi się w pracy. Były to różne godziny 7, 9 lub 10. Jeżeli było dużo pracy do wykonania np. duża ilość faktur do zaksięgowania w systemie komputerowym ubezpieczona przyjeżdżała do pracy również w sobotę i wtedy - wg ustaleń z pracodawczynią - mogła nie przyjeżdżać do pracy w poniedziałek, albo przyjeżdżała na późniejszą godzinę (pisemny plan pracy na sierpień 2013r. k.49 akt organu rentowego). Obok wprowadzania faktur do systemu komputerowego ubezpieczona odbierała dokumenty od klientów płatnika przywożących je do biura, a ponadto po wprowadzeniu dokumentów do systemu komputerowego segregowała je. Przygotowywała również korespondencję do wysłania (zeznania świadków: M. Ż. k.27-27v – nagranie od godziny 1 minuty 11 do godziny 1 minuty 21 i k.79, A. K. k.76-77, E. M. k.78, D. N. k.80, J. W. k.81). Ubezpieczona nie sporządzała żadnych dokumentów. Wszelkie dokumenty, deklaracje sporządzała osobiście płatnik składek. Z uwagi na to, że płatnik składek – W. C. jest emerytką i obok prowadzonej działalności gospodarczej zajmuje się innymi rzeczami np. fotografią, pisze książki, zdarzało się, że w ciągu dnia pracy wychodziła z domu i biura. Zostawiała wówczas ubezpieczonej pisemną listę rzeczy do wykonania w danym dniu (pisemna lista rzeczy do wykonania k.43-47 akt organu rentowego). Ubezpieczona wykonywała pracę na rzecz płatnika składek do 3 września 2013r. Od 4 września 2013r. przebywała na zwolnieniu lekarskim w związku z ciążą. W dniu 28 stycznia 2014r. ubezpieczona urodziła dziecko. Po wykorzystaniu urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego - od końca stycznia 2015r. ubezpieczona powróciła do pracy u płatnika składek, przy czym z uwagi na opiekę nad dwójką dzieci i konieczność dojeżdżania z Osiecka oddalonego o około 40 km od siedziby płatnika składek, strony zawarły aneks do umowy o pracę, na mocy którego od chwili powrotu do pracy ubezpieczona pracuje na 1/8 etatu za wynagrodzeniem w wysokości 500 złotych brutto miesięcznie. Do pracy przyjeżdża raz w tygodniu i wykonuje te same czynności co wcześniej, głównie wprowadza faktury do systemu komputerowego, gdyż jest to najbardziej czasochłonne zajęcie. W pozostałym zakresie czynności biurowe wykonuje obecnie sama W. C. (zaświadczenia o czasowej niezdolności ubezpieczonej do pracy - poczynając od 4 września 2013r., odpis skrócony aktu urodzenia córki ubezpieczonej w dniu 28 stycznia 2014r., wnioski ubezpieczonej do płatnika składek o udzielenie urlopu macierzyńskiego od 28 stycznia 2014r. do 16 czerwca 2014r., a następnie dalszego urlopu macierzyńskiego i urlopu rodzicielskiego – do 26 stycznia 2015r. - wszystkie w/w dokumenty w kopercie na k.17 akt sprawy, zeznania ubezpieczonej k.91 – nagranie od minuty 10 do 15 i k.24v-26 – nagranie od minuty 8 do 37 i zeznania płatnika składek k.91-91v – nagranie od minuty 15 do 24 i k.26-27 – nagranie od minuty 37 do godziny 1 minuty 8).

Ubezpieczona ma 28 lat i wykształcenie zawodowe w zawodzie fryzjer. Przez dwa lata – do końca marca 2013r. ubezpieczona pracowała w swoim zawodzie w klinice urody w G., a wcześniej w W. również w zawodzie fryzjera. Ogółem pracuje od ukończenia 18. roku życia (zeznania ubezpieczonej k.91 – nagranie od minuty 10 do 13 i k.24v – nagranie od minuty 8).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej I. B. podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art.6 ust.1 pkt 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2013r., poz.1442 ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Z kolei art.11 ust.1 w/w ustawy stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniu

chorobowemu podlegają pracownicy, wreszcie w myśl art.12 ust.1 ustawy obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Odnosząc powyższe uregulowania do okoliczności sprawy Sąd doszedł do przekonania, że wbrew ustaleniom organu rentowego I. B. podlega w/w ubezpieczeniom z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę zawartej z dnia 1 sierpnia 2013r. z płatnikiem składek W. K.-C.. W ocenie Sądu Okręgowego błędne jest ustalenie organu rentowego, że umowa o pracę zawarta w dniu 1 sierpnia 2013r. była fikcyjna i miała na celu wyłącznie uzyskanie przez ubezpieczoną świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. Organ rentowy wywiódł, że do ustalenia takiego prowadzi krótki - zaledwie miesięczny - okres między zawarciem umowy o pracę a zgłoszeniem przez ubezpieczoną roszczenia o zasiłek chorobowy oraz wysokie wynagrodzenie, jakie w myśl umowy o pracę miała otrzymywać ubezpieczona.

Z ustaleń Sądu wynika, że istotnie między rozpoczęciem pracy ubezpieczonej u płatnika składek, co nastąpiło w dniu 1 sierpnia 2013r. a powstaniem – od 4 września 2013r. niezdolności ubezpieczonej do pracy, upłynęło niewiele ponad miesiąc czasu, niemniej okoliczność ta nie przesądza o uznaniu, że umowa o pracę została zawarta nie w celu rzeczywistego wykonywania pracy przez ubezpieczoną, ale uzyskania przez nią świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego. Za ustaleniem takim nie może przemawiać ani krótki okres wykonywania pracy, ani fakt, że niezdolność ubezpieczonej do pracy powstała w związku z ciążą, w której ubezpieczona pozostawała już w chwili zawarcia umowy o pracę. Dla ustalenia, czy umowa o pracę zawarta między ubezpieczoną a płatnikiem składek stanowi tytuł do ubezpieczenia istotne jest wykazanie, czy umowa ta była w rzeczywistości wykonywana ,tj. czy ubezpieczona w zamian za wynagrodzenie świadczyła pracę na rzecz płatnika składek - pod jego kierownictwem oraz w czasie i miejscu przez niego wskazanym – art.22§1 kp. I tak, analizując zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci dowodów z dokumentów oraz zeznań świadków, a także zeznań ubezpieczonej i płatnika składek Sąd doszedł do przekonania, że zawierając w dniu 1 sierpnia 2013r. umowę o pracę jej strony miały na celu nawiązanie stosunku pracy i cel ten został osiągnięty ,tj. poprzez przystąpienie ubezpieczonej do pracy i jej wykonywanie zarówno przed powstaniem niezdolności do pracy ,tj. do 3 września 2014r., jak i po powrocie ubezpieczonej do pracy – od stycznia 2015r., ubezpieczona posiada status pracownika stanowiący podstawę do objęcia jej obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi. Co do nawiązania stosunku pracy wskazać należy, że jak wynika z logicznych i spójnych zeznań ubezpieczonej oraz płatnika składek, w związku z rozwiązaniem stosunku pracy z poprzednim pracownikiem zatrudnionym na stanowisku pracownika biurowego, po stronie płatnika składek powstała potrzeba zatrudnienia nowego pracownika do pracy w biurze. Nie ulega wątpliwości, że prowadzenie działalności w zakresie usług rachunkowych wymaga od przedsiębiorcy prowadzenia biura stanowiącego zaplecze dla tej działalności związane z przyjmowaniem dokumentacji od klientów, wprowadzeniem jej do systemu komputerowego, archiwizowaniem, wysyłaniem korespondencji. Z kolei po stronie ubezpieczonej powstała potrzeba podjęcia pracy, po tym jak poprzednie zatrudnienie ustało z dniem 31 marca 2013r. Zgromadzone dowody nie pozostawiają również wątpliwości, że po podpisaniu umowy o pracę ubezpieczona faktycznie wykonywała pracę polegającą na wykonywaniu czynności biurowych na rzecz płatnika składek, w tym na przyjmowaniu od klientów dokumentacji do zaksięgowania, wprowadzaniu faktur VAT do systemu komputerowego, porządkowaniu dokumentacji, przygotowywaniu korespondencji do wysłania. Na fakt wykonywania przez ubezpieczoną w/w pracy wskazują nie tylko spójne i logiczne zeznania ubezpieczonej oraz płatnika składek, ale również zeznania przesłuchanych w sprawie w/w świadków w osobach klientów płatnika składek lub osób działających w imieniu tych klientów, którzy bywali w biurze płatnika składek i potwierdzili, że widywali tam ubezpieczoną przy pracy np. przy wprowadzaniu danych do komputera, a ponadto że W. C. przedstawiła im ubezpieczoną jako pracownika wskazując, że mogą jej (ubezpieczonej) przekazywać dokumentację. Świadczenie wskazali, że widzieli ubezpieczoną w biurze płatnika składek około 1,5-2 lata temu ,tj. na początku jej pracy, ale część świadków np. E. M. i D. N. wskazało, że widzieli ubezpieczoną w biurze płatnika składek również wiosną bieżącego - 2015r., co potwierdza ustalenie, że po urodzeniu dziecka i wykorzystaniu urlopów z tym związanych ubezpieczona powróciła do pracy (zeznania świadków k.76-81 akt sprawy). Zeznania świadków będących osobami obcymi dla stron, a zatem niezainteresowanymi wynikiem sprawy nie budzą wątpliwości co do wiarygodności, poza tym zeznania te są spójne i logiczne.

Co do zarzutu organu rentowego o zastrzeżeniu dla ubezpieczonej wynagrodzenia w wysokości pozostającej w rażącej dysproporcji w stosunku do pozostałych osób zatrudnionych przez płatnika składek wskazać należy, że wynagrodzenie to – w kwocie 4 000 złotych brutto przewyższało dwukrotnie wynagrodzenie, jakie miał otrzymywać zatrudniony wcześniej syn ubezpieczonej (1 680 złotych), niemniej jak wynika z zeznań płatnika składek, syn płatnika został zatrudniony na okres przejściowy - do czasu zatrudnienia nowego pracownika biurowego, dlatego uzasadnione jest stwierdzenie, że okoliczność ta oraz bliska relacja rodzinna między tymi osobami miała wpływ na ustalenie stosunkowo niskiego wynagrodzenia. Wynagrodzenie ubezpieczonej nie odbiegało natomiast istotnie od wynagrodzenia poprzedniej osoby zatrudnionej przez płatnika składek na stanowisku pracownika biurowego, które wynosiło około 3 500 złotych brutto. Zauważyć również należy, że ubezpieczona posiada wykształcenie zasadnicze w zawodzie fryzjer i nie wykonywała wcześniej pracy biurowej, niemniej jak wynika z zeznań płatnika składek była ona zainteresowana zatrudnieniem osoby poleconej z uwagi na charakter pracy i wykonywanie jej w biurze mieszczącym się w budynku mieszkalnym płatnika. Ubezpieczona po przyuczeniu przez płatnika składek spełniała warunki stawiane jej przez pracodawcę.

Mając na uwadze całokształt powyższych okoliczności Sąd na podstawie art.477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.